

*С. І. Брус, канд. екон. наук,
ДУ “Інститут економіки і прогнозування НАН України”, м. Київ*

ЗМІНА ЦІЛЕЙ І ПРІОРИТЕТІВ ГРОШОВО-КРЕДИТНОЇ ПОЛІТИКИ ЦЕНТРОБАНКІВ В УМОВАХ ФІНАНСОВОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

Цілі та завдання монетарної політики центробанків багато в чому залежать від стадії циклу, в якій знаходиться економіка та від її зрілості. Після кризи 2007–2009 рр. в умовах сьогоденної фінансової нестабільності центробанки багатьох країн світу почали змінювати пріоритети фінансової політики, які більшою мірою відповідають сучасним фінансово-економічним викликам та ринковим ризикам.

Центробанки країн світу мають схожу функціональну направленість. Їх основні функції полягають у: захисті та забезпеченні стійкості національної грошової одиниці (курсова стабільність); розвитку та укріпленні банківської системи країни; забезпеченні стабільності; розвитку національної платіжної системи (платіжний обіг); цінній стабільності.

Треба зазначити, що основна направленість грошово-кредитної політики центробанків відрізняється та залежить від концепції та цільових орієнтирів фінансово-економічної політики в країні. Наприклад, основним завданням Центрального банку Росії визначено підтримку низьких і стабільних темпів інфляції. На Центробанк ЄС покладене завдання щодо підтримки цінної стабільності в країнах-членах ЄС. У Законі України “Про Національний банк України” основна функція НБУ виражена у підтримці стабільності національної грошової одиниці.

Монетарну політику центробанку США характеризують як політику “подвійного мандату”, коли регулюються не тільки показники цінної стабільності, але й рівень безробіття в країні. Підтримка лише низьких інфляційних показників може загрожувати в довгостроковому періоді зменшенню економічних показників та зниженню рівня зайнятості населення.

У другій половині ХХ століття основним завданням монетарної політики у багатьох країнах стало саме зменшення інфляційних тисків на економіку, що підтримувалося комплексом заходів щодо контролю за зменшенням рівня інфляції. Інфляційне таргетування для підтримки рівня цінної стабільності застосовується центробанками більше, ніж сорока країнами світу. В умовах високих інфляційних тисків це принесло свої позитивні результати. Фінансові ринки стали більш передбачуваними та стабільними, що збільшило довіру населення до регулюючих органів та покращило соціальний та економічний мікроклімат.

Фінансова криза показала, що критичними для економіки можуть бути як високі, так і низькі інфляційні показники. Підтримання цінної стабільності може загрожувати затяжною рецесією, а застосування звичайних монетарних заходів та інструментів приведе до стагфляції. Тому в умовах фінансової

нестабільності цілі та пріоритети монетарної політики багатьох центробанків зазнали змін. Міжнародні фінансові організації та експерти, підкреслюючи ключову роль монетарної політики щодо збільшення стабільності та передбачуваності економічного простору, говорять про можливість розширення функцій центробанків до таргетування економічного зростання (номінального ВВП).

На сьогодні прийшов час зміни основного вектора грошово-кредитної політики центробанків із докризової проциклічної, направленої на підтримку економічного зростання на противагу фінансовій стабільності, на контрциклічну, що передбачає зміну режиму монетарної політики залежно від стану фінансових ринків у країні та соціально-економічних умов. Ці тенденції повинні бути проаналізовані та враховані Національним банком України в розробці подальших основних засад грошово-кредитної політики на майбутні періоди.

Брус, С.І. Зміна цілей і пріоритетів грошово-кредитної політики центробанків в умовах фінансової нестабільності [Текст] / С.І. Брус // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України : збірник тез доповідей XVI Всеукраїнської науково-практичної конференції (24–25 жовтня 2013 р.). – Суми : УАБС НБУ, 2013. – С. 17-18.